

**ТЕСТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ**

(із досвіду роботи економічного факультету ХНПУ імені Г.С. Сковороди)

У статті розглянуто комп'ютерні інноваційні, тестові освітньо-інформаційні технології, які застосовуються в індивідуальному підході під час підготовки майбутнього вчителя економічного факультету. Звертається увага на специфіку факультету.

Ключові слова: *учитель, економічні дисципліни, інноваційні навчальні технології, комп'ютерні технології, тести, логічні тренінги.*

В статье рассмотрены компьютерные инновационные, тестовые образовательно-информационные технологии, которые используются в индивидуальном подходе в процессе подготовки будущего учителя на примере работы экономического факультета. Обращается внимание на специфику факультета.

Ключевые слова: *учитель, экономические дисциплины, инновационные учебные технологии, компьютерные технологии, тесты, логические тренинги.*

This article discusses the innovative computer, test educational-information technology, which used an individual approach in the preparation of future teachers in the work of the economic faculty. Attention is drawn to the specificity of the faculty.

Key words: *teacher, economic discipline, innovative training technology, computer technology, tests, logical trainings.*

Постановка проблеми. Підготовка сучасних конкурентоспроможних фахівців на європейському та світовому ринках праці потребує постійного вдосконалення навчально-виховного процесу, врахування передового досвіду вищої школи розвинутих країн для підвищення якості національної освіти.

Входження України в західний освітянський простір вимагає повному звернутися до життя ВНЗ з дотриманням певних стандартів і правил, сумісних із Європейською кредитно-трансферною системою навчання (ECST).

Запровадження європейської кредитно-трансферної системи навчання принципово змінює структуру навантаження студентів, тобто ми перебуваємо в трансформаційному періоді. З огляду на це зменшується кількість аудиторних занять на користь індивідуальної і самостійної роботи. Тому сьогодні лекції читаються як оглядово-установчі. На практичних заняттях, число яких також зменшується, розглядаються і з'ясовуються лише найскладніші програмні питання та здійснюється контроль знань.

Тому особливого значення набуває самостійна та індивідуальна підготовка студентів. Екстернатна та дистанційна форми базуються в основному на самопідготовці.

Для викладачів і студентів це досить складний процес реалізації нових моделей підготовки. У форматі змін нині перебувають фактично всі форми і методи підготовки фахівців.

Аналіз актуальних досліджень. У Законі України «Про освіту» та Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття») зазначається, що головна мета освіти полягає у створенні можливостей постійного самовдосконалення особистості, формуванні інтелектуального потенціалу нації. Тому основним завданням викладачів є така організація навчального процесу, яка б змушувала студентів творчо мислити і викликала б потребу індивідуально здобувати знання. Пріоритети самостійної та індивідуальної роботи закладені в кредитно-модульній системі організації навчального процесу згідно з Болонською декларацією.

Нові умови забезпечення якості вищої освіти вимагають: інноваційного творчого викладача з інноваційним типом мислення, культури. Більшість викладачів забезпечують зрозумілість, привабливість і доступність матеріалу. Вони досконало володіють традиційними методами викладання, поєднуючи з новими інноваційними технологіями. Навчання з допомогою лише традиційних технологій не дозволяє розвинути ключові, базові основи з конкретної навчальної дисципліни. Саме тому необхідна рішуча перебудова навчального процесу [1]. Сучасний викладач повинен знати як теоретичні інноваційні підходи до системи навчання, так і практичні технології, які можна застосовувати в навчальному процесі, індивідуальному підході.

Майбутньому вчителю необхідно цілеспрямовано й наполегливо оволодівати інтенсивними інтерактивними технологіями навчання, рольовими, імітаційними іграми, тренінгами, тестами, кейсами, ігровим проектуванням, технологіями критичного мислення, креативними та іншими технологіями.

Інноваційні технології розвивають базові компетентності майбутнього вчителя, формують необхідні для професії вчителя вміння й навички,

створюють передумови для готовності впроваджувати в реальну практику освоені технології.

Сам педагогічний навчальний заклад покладає відповідальність на викладачів, оскільки вони здійснюють підготовку фахівців з педагогічними знаннями для використання в роботі зі школярами (деякі фахівці підуть працювати на підприємства, але більшість – у школи, коледжі, ліцеї, ВНЗ). А тому до таких фахівців (майбутніх учителів, викладачів) підвищені вимоги, як до особистості, яка:

- уміє мобільно реагувати на потреби часу;
- загартована;
- має своє бачення та зважає на думки інших;
- може сформувати високий науковий потенціал;
- уміє не тільки самоорганізовуватися, але й організувати інших навколо себе.

Саме життя вимагає, щоб майбутній випускник національного педагогічного університету був не тільки класний фахівець, а й цікавою людиною з високими моральними якостями, оскільки з огляду на теперішній час, коли в країні спостерігаються руйнівні процеси, ми виховуємо людину, якій будувати майбутнє.

Мета статті – висвітлити роботу кафедр економічного факультету з розширення досвіду використання технологій (особливо тестових) як одного із засобів забезпечення індивідуального підходу в підготовці майбутнього вчителя.

Виклад основного матеріалу. Щоб підготувати сучасного вчителя як самостійну особистість, яка б відповідала всім вимогам нашого сьогодення, була б здатна до самовдосконалення, самоосвіти, самореалізації відповідно до вимог розвитку суспільства, освіти, не можна не враховувати індивідуальні особливості студента, створення умов для розвитку й удосконалення його психолого-фізіологічних задатків. Тому все це свідчить про необхідність індивідуалізації навчального процесу у вищій школі, який забезпечить реалізацію усіх цих вимог.

Індивідуалізація навчання розглядається теж як суто дидактичний принцип, що зумовлює необхідність у процесі навчання приділяти увагу кожному студенту. Індивідуалізація процесу навчання у вищій школі розглядається як організація навчальної дисципліни, під час якої враховуються індивідуальні відмінності студентів, рівень розвитку їх здібностей до навчання. Подібно до суті індивідуалізації процесу навчання визначається і сутність такого поняття, як індивідуальний підхід.

Ми вважаємо, що індивідуальний підхід до підготовки майбутнього вчителя має кілька аспектів (модулів):

- 1) профільні заняття (згідно з навчальними планами та авторськими програмами);
- 2) інтегрована система навчання;
- 3) самостійно-дослідницька діяльність;
- 4) система спецкурсів;
- 5) інформаційно-комунікативні технології.

Індивідуальна та самостійна робота студентів – це складник освітнього процесу за кредитно-модульною системою. Така робота активізує розвиток професійних якостей особистості, стимулює формування потреби постійного пошуку, пізнавальну мотивацію, сприяє професійному самовизначенню особистості з урахуванням вимог сучасності.

Нормативно-правове регулювання самостійної та індивідуальної роботи здійснюється відповідно до наказу МОН України №774 від 30.12.2005р. «Про упровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу».

Сучасне розуміння індивідуального підходу до студентів передбачає формування у кожного студента сукупності доцільних самостійних дій, дослідницьких умінь та навичок аналітичної діяльності, створення можливості для науково-дослідницької діяльності.

Основною умовою успішної організації індивідуальної та самостійної роботи студентів економічного факультету є відповідність організаційно-психологічної структури самостійної діяльності основним положенням кредитно-модульного навчання.

На заняттях під час викладу навчальних дисциплін професійного спрямування індивідуальна та самостійна робота студентів організується за такими напрямками: підготовка і написання ІНДЗ, рефератів, доповідей, есе, підготовка критичних оглядів наукових статей, складання систематизуючих таблиць за матеріалами лекційних занять, вирішення ситуаційних задач і тестових завдань.

Вимоги до індивідуальної та самостійної роботи студентів на економічному факультеті:

- планування студентами самостійної роботи відповідно до розробленої робочої програми дисциплін;
- використання завдань проблемно-пошукового характеру, в яких у змісті передбачено встановлення міжпредметних зв'язків.

Методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів розроблене провідними викладачами економічного факультету. Матеріали сформовано так, щоб студент самостійно розподіляв навчальне навантаження під час опанування профільних дисциплін, підготувався до успішного складання поточного і підсумкового модульного контролю.

Джерелами для організації індивідуальної та самостійної роботи студентів є: публікації у спеціалізованих періодичних виданнях, матеріали міжнародних наукових семінарів, відомості офіційних сайтів мережі інтернет.

Також слід наголосити, що сьогодні центр уваги перемістився на самостійну та індивідуальну роботу студентів у позааудиторний час. Серед труднощів управління такою роботою вважаємо:

- час видачі завдань з різних дисциплін та їх обсяг не узгоджені, що призводить до нерівномірності навантаження або перевантаження студентів;

- виконані студентами завдання, часто з різних причин залишаються не проконтрольованими, нехтується необхідність у стимулюванні самостійної та індивідуальної навчальної діяльності студентів;

- має місце безсистемність розроблення та застосування завдань для самостійної роботи, відсутність їх різноманітності, а також форм контролю.

Подолання цих та інших проблем на економічному факультеті вирішується методичним забезпеченням мотиваційного, технологічного та організаційного блоків.

Саме викладач створює необхідне освітнє середовище, яке дозволяє студентові у повному обсязі освоїти програми професійної підготовки, сформувати досвід вирішувати професійні проблеми, вчитися у зручному для себе режимі. Він допомагає студентові максимально ефективно використовувати інформаційно-дидактичне забезпечення навчальної дисципліни, інтернет, практичний досвід інших студентів, раціонально організувати навчальний день, попередивши перевантаження і розумову напругу. Серед основних повноважень викладача у сфері управління самостійною роботою студентів варто виокремити: проведення систематичного моніторингу якості викладання дисциплін професійного спрямування і формування на основі результатів відкритого рейтингу викладачів для об'єктивної інформаційного пакету навчального процесу на факультеті, підготовки дидактичних матеріалів для самостійної та індивідуальної роботи студентів із засвоєнням інноваційних технологій і методик дистанційного навчання.

Отже, успіх самостійної та індивідуальної роботи студентів економічного факультету забезпечується систематичним оновленням методичних рекомендацій, навчальних планів і програм у межах існуючих Державних стандартів з метою збільшення частки самостійної та індивідуальної роботи студента за умови наявності інформаційних пакетів, дидактичного і технологічного забезпечення, розроблених структурно-логічних схем; оптимізацію методів навчання, впровадження в навчальний

процес сучасних освітніх та інформаційних технологій; удосконалення системи поточного контролю через використання рейтингової системи, комп'ютеризованого тестування.

Необхідно пам'ятати, що методи та технології мають особливість змінюватися та удосконалюватися з часом, проте одне залишається незмінним – це слово викладача.

Бесіда може мати чітку, регламентовану форму, для якої заздалегідь складаються питання. Це потрібно для того, аби досягти поставленої мети. Від того, наскільки точно зміст бесіди відповідатиме проблемі, темпераменту, індивідуальному розвитку та рівню знань студента, залежить кінцевий результат.

На кафедрі економічної теорії використовуються новітні засоби дидактичного забезпечення навчального процесу: електронні конспекти лекцій, візуальне супроводження лекційних та семінарських занять, студентських наукових конференцій, підсумкових конференцій за наслідками навчально-педагогічних та наукових практик (мультимедійні проектори, графопроєктори).

Значну кількість контрольних, самостійних та індивідуальних робіт студенти виконують в електронному вигляді.

Активно використовується ігрова методика економічного навчання (дисципліни «Основи ринкової економіки», «Мікроекономіка», «Макроекономіка» та ін.); проектна технологія (дисципліни «Маркетинг», «Методика викладання економічних дисциплін» та ін.); створення презентацій (дисципліни «Економіка освіти», «Економічна нобелелогія», «Політекономія», «Менеджмент», «Історія економічних учень», захист дипломних та магістерських робіт, звітів за наслідками практик та ін.).

З метою введення інновацій у навчальний процес кафедра фінансів і обліку здійснює:

- переклад російською мовою методичних рекомендацій для студентів-іноземців;

- підготовку навчально-методичних посібників та методичних рекомендацій для організації індивідуальної роботи;

- розробку електронних підручників з грифом Міністерства освіти: «Методологія соціально-економічного дослідження» (автор Ганін В.І.), «Методика і методологія економічного аналізу» (автор Ганін В.І.), «Основи банківської справи» (автори Ганін В.І, Соляр В.В.);

- конспекти лекцій («Аудит», «Економіка підприємств», «Економічне оцінювання») розроблено також в електронному виді;

- підготовлено статтю викладачем Шпак І.О. «Інновації, педагогічні технології та якість освіти в підготовці майбутніх учителів-економістів»;

– під час інноваційної самостійної та індивідуальної роботи викладачі кафедри використовують ноутбуки та мультимедійну установку, працюють зі студентам в режимі он-лайн.

Використання інноваційних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів викладачами інформатики відбувається через:

1) упровадження нових засобів, зокрема:

– електронної пошти для обміну навчальною інформацією між викладачами та студентами;

– електронних підручників (з інформатики із сайту МОН України);

– електронної форми журналу успішності групи (в середовищі для опрацювання електронних таблиць MS Excel);

– програмного забезпечення (пакет підтримки математичної діяльності MathCAD для виконання курсових досліджень);

2) формування критичного мислення студентів:

– портфоліо (для самоцінювання та оцінювання якості навчального процесу – MS Power Point);

– веб-квести (для організації міні-проектів у груповій та індивідуальній навчальній діяльності з використанням інтернет-ресурсів та мультимедійних інструментів – графіка, анімація, моделювання – MS Publisher, MS Power Point тощо).

Однім із завдань кафедри англійської мови є не тільки надати необхідну інформацію студентам та навчити спілкуватися англійською мовою, а також розвивати в майбутніх учителів індивідуально критичний спосіб мислення, який забезпечить їм можливість адекватно оцінювати навколишні обставини та формувати стратегію подолання проблем, що можуть виникнути в дорослому самостійному житті.

Усі викладачі кафедри активно використовують інтерактивні технології у своїй практичній діяльності. На заняттях проводяться: «Робота в парах», «Робота в групах», рольові ігри, «Ротаційні (змінні) трійки», «Мозковий штурм», «Аналіз ситуацій», «Інтелектуальні карти» (mind-maps), дискусії, дебати, круглі столи.

Набули популярності нетрадиційні форми занять (Quest, показ мод – худ.-граф. ф-т, театральні вистави – муз.-пед. ф-т).

На багатьох факультетах використовуються міжпредметні зв'язки на заняттях, надаються завдання з економіки та англійської мови. Більшість студентів із задоволенням використовують практичні завдання у вигляді презентації Power Point. Багато уваги приділяється використанню методу проектів.

На кафедрі працює клуб друзів англійської мови «Miracle», робота

якого сприяє створенню доброзичливості і порозуміння між студентами різних груп та викладачами.

Великою популярністю серед студентів користується і «Cinema-club», на якому вони отримують можливість переглянути новий фільм англійською мовою, брати участь в обговоренні, розширити коло знайомств.

Щороку на кафедрі проводиться студентська науково-практична конференція молодих учених, на якій молодь із задоволенням ділиться результатами своїх досліджень та поглядами на майбутнє.

Ураховуючи можливість користування інноваційним програмним проекторним забезпеченням нашого ВНЗ, викладачами кафедри за останні 2 роки було розроблено нові теоретичні курси у вигляді презентацій у Power Point, а саме: «Ділова англійська мова», «Культура іноземного спілкування», «Країнознавство», «Сучасні методики викладання», «Теорія та практика перекладу», «Країнознавство та туристичний бізнес».

Сучасний етап розвитку інформаційних технологій, упровадження саме новітніх технологій навчання, що ґрунтується на нових підходах щодо подання та засвоєння знань, потребує сучасних методів їх вимірювання та оцінювання.

Порівняльний аналіз методів вимірювання рівня знань, які використовуються у сучасній педагогіці (усного опитування, письмової роботи, інтерв'ю та тестування), свідчить про те, що тестові технології відповідають критеріям якості під час визначення рівня теоретичних знань, умінь і навичок студентів.

Фундаментальні дослідження тестування як методу педагогічної діагностики висвітлені в роботах С. Аванесова, В. Беспалька, К. Інгенкампа, Пола Клайна, А. Майорова, Л. Долінера та ін.

Слово «тест» – англійського походження. Автори Л.Ф. Бурлачук та С.М. Морозов вважають, що тест – фіксоване в часі випробування, призначене для встановлення кількісних (та якісних) індивідуально-психологічних якостей [2].

На думку психолога Пола Клайна, психологічний тест (а педагогічні тести він розглядає саме як підвид психологічних) – це стандартизоване, часто обмежене в часі випробування, призначене для встановлення кількісних (і якісних) індивідуально-психологічних особливостей [2].

В. Аванесов вважає, що тест – науково обґрунтований метод вимірювання досліджуваних особливостей особистості. Тестування – науково обґрунтований процес вимірювання (за допомогою тестів) якості властивостей особистості [3].

Викладачі всіх трьох кафедр систематично використовують різні види тестів (навчальні, контролюючі, закриті та відкриті) в навчальному

процесі та під час організації самостійної роботи, зокрема із застосуванням комп'ютерів. Тести створюють сприятливі умови для засвоєння і подальшого використання знань.

Більшість викладачів вважає, що тестування – невід'ємний феномен у процесі навчання студентів, а тестові технології – один із засобів індивідуального контролю. Основна функція тестів – це поточний контроль, модульне оцінювання та перевірка результатів отриманих знань окремим кредитом.

До переваг цієї системи належать: мінімізація емоційного впливу викладача на студента, стабілізація роботи і системи оцінювання знань студентів, формування позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності, підвищення якості знань студентів та ефективності контролю в процесі навчання, економія часу на аудиторських заняттях.

У системі навчання педагогічне тестування (як із використанням комп'ютерних технологій, так і традиційне – на паперових носіях) є одним із методів, який застосовують для діагностики й контролю знань студентів. Від інших засобів контролю й оцінювання результатів навчальної діяльності воно відрізняється точністю й доступністю вимірювань. Саме тому у педагогічній практиці тестування найчастіше використовують під час проведення модульного контролю.

Викладачі факультету здійснюють підготовку таких тестів, які сприяють підвищенню якості знань, самоконтролю й саморегуляції діяльності студентів.

Отже, тестування, виконуючи функцію контролю під час діагностування навчального процесу, використовується одночасно як засіб діагностики рівня знань студентів.

Тестові технології нині набули широкого застосування у навчанні, контролі й оцінюванні знань студентів з економічних дисциплін, які викладаються кафедрою економічної теорії. З кожної дисципліни викладачами розроблені тестові завдання різного типу та рівня складності, що дозволяє контролювати навчальний процес на кожному занятті, індивідуалізувати підхід до кожного студента, а також оцінити загальний рівень підготовки.

В організації практичної підготовки студентів як майбутніх викладачів значна увага приділяється формуванню у них умінь та навичок здійснення тестового контролю економічних знань школярів та студентів.

З окремих дисциплін, наприклад, «Методика викладання економічних дисциплін», «Особливості викладання економічної теорії», використовуються процесуальні тести – це виконання студентами різного виду творчих робіт, які потім об'єднуються у портфоліо (папку досягнень),

і дозволяють оцінити, наскільки студент може використовувати набуті теоретичні знання на практиці, що особливо важливо для майбутніх викладачів.

Викладачі кафедри (доценти О.В. Олійник, В.В. Щербина, І.В. Сідельнікова) залучаються до розробки тестових завдань для проведення учнівських олімпіад з економіки, турнірів юних економістів.

Викладачі Т.О. Стоббун, А.В. Терно підготували тестові завдання з основ економічних знань для вступних випробувань.

У своїй роботі викладачі використовують різні види тестів: закриті – переважно для визначення засвоєння економічних знань студентів на понятійному та репродуктивному рівнях; відкриті, що дають змогу виявити більш високий рівень засвоєння знань з основ економічної теорії у студентів.

Особливого значення тестові технології набувають під час проведення занять на факультеті заочного навчання та на ППО (Інститут післядипломної освіти), коли за умови обмеженості аудиторних занять необхідно перевірити засвоєння значного обсягу навчального матеріалу.

Викладачами кафедри фінансів і обліку розроблені пакети тестових завдань для проведення поточних та підсумкових модульних контролів з усіх курсів дисциплін за профілем кафедри. За редакцією проф. В.І. Ганіна колективом кафедри підготовлений навчальний посібник «Орієнтовні тести оцінювання навчальних досягнень студентів вищих навчальних закладів в галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво».

Зараз тестові завдання адаптуються викладачами кафедри до використання у навчальному процесі за допомогою програми Interwrite PRS.

Упровадження тестових технологій у навчальний процес має певне значення для підвищення якості навчання: неупередженість під час оцінювання знань студентів; сприяння логічному мисленню студентів (відкриті та творчі тести).

Для підвищення ефективності організації тестового контролю використовуються комп'ютерні тестові програми. Це дозволяє автоматизувати процес проведення контролю та обробку результатів тестування.

Кафедра англійської мови має тестові матеріали з усіх навчальних дисциплін та теоретичних курсів, які були укладені викладачами кафедри згідно з вимогами кредитно-модульної системи та Болонського процесу навчання. Основна функція тестів – це поточний контроль, модульне оцінювання та перевірка результатів отриманих знань окремим кредитом. Щодо проєктів, кафедра планує розробити систему комп'ютерного

тестування з відповідним поповненням тестових матеріалів.

Однак, існують і негативні аспекти застосування тестових завдань. Так, тестові питання дозволяють перевірити знання студентів, а рівень сформованості їхніх умінь та навичок можливо перевірити тільки опосередковано. Це стосується насамперед курсів «Методика викладання економічних дисциплін», «Актуальні проблеми вивчення економіки у початковій школі», «Економіка соціального сектору» та «Реклама». У процесі проведення цих курсів застосовується тільки модульний тестовий контроль, який передбачає: репродуктивні завдання, що відображають рівень засвоєння теоретичних знань; конструктивні завдання, які розкривають уміння і навички використання теоретичних знань на практиці, та творчі завдання, що вимагають вияву самостійності й ініціативності студентів.

Ще одним недоліком упровадження тестових технологій є відсутність можливості у студентів виявити свої творчі здібності, показати якісні знання для деяких спеціальностей. Наприклад, для юристів, істориків, філологів ораторське мистецтво є дуже важливим, але оцінити його за допомогою тестування неможливо.

Іноді студенти, котрі на заняттях не продемонстрували достатнього рівня знань, під час проведення тестування шляхом угадування правильної відповіді досягали високих результатів.

Не відображає система тестування специфічних особливостей психології студентів: можна виділити категорію мовчазних студентів, для яких використання тестових технологій є найбільш прийнятною формою навчання, і значно більше студентів, які віддають перевагу не письмовій, а усній формі відповіді.

Інші проблеми існують на кафедрі фінансів і обліку. Зокрема, не всі викладачі мають наявність та доступ до мультимедійних аудиторій (для використання комп'ютерних технологій під час проведення модульних контролів); невідповідність навчальних планів вимогам навчального процесу (не передбачені години для перевірки поточних та підсумкових модулів, хоча за нормами часу для планування навчальної роботи встановлено 0,25 години на перевірку кожної роботи). Також існує проблема забезпеченості студентів бланками тестових завдань (навіть проведення мінімальних 2-х модульних контролів з однієї дисципліни потребують друку приблизно 60 бланків).

Викладачі кафедри фінансів вважають за потрібне приділяти більшу увагу проведенню роз'яснювальних бесід зі студентами щодо особливостей навчального графіка в контексті кредитно-модульної системи, зокрема, проведенню модульних контролів.

У сучасній системі освіти тести сприймаються як основний інструмент

оцінювання результатів діяльності викладача, студента, університету. Однак, чільне місце посідає проблема оптимального використання тестових завдань у навчальному процесі.

Аналіз тестів, які виконувалися студентами з метою поточного оцінювання, дозволяє констатувати, що твердження про комунікативно-прагматичну орієнтацію мовної освіти та діяльнісний підхід мають суто декларативний характер.

Поточний модульний контроль теоретичних знань студентів за допомогою інтерактивних тестових технологій проводиться майже на всіх курсах, що читаються професорсько-викладацьким складом кафедри, а саме: економічна інформатика, інформатика та КТ, архітектура ПК та БПЗ, дискретна математика, інформаційні системи, шкільний курс інформатики та методика його викладання, комп'ютерне моделювання.

Здійснюється подальша робота із вдосконалення існуючих тестів та створення тестів з дисциплін, що читаються на 4 – 5 курсах.

Тестування проводиться в оболонці створеної на кафедрі ІТ (доц. Москаленко В.В.) у середовищі MS ACCESS. У всіх тестах використовуються закриті питання множинного вибору. Оболонка дозволяє проводити тестування з випадковим вибором питань та порядку набору відповідей, а також провести статистичний аналіз валідності тестових завдань.

ПМК за допомогою тестів дозволяє об'єктивно і достатньо швидко перевірити набуті знання. Тестові технології використовуються для перевірки тільки теоретичних знань, оскільки практичні навички можливо перевірити лише шляхом виконання практичних завдань, які мають заздалегідь визначені критерії виставлення балів.

Викладачі інформатики на економічному факультеті зазначають такі недоліки тестування. Так, в тестуванні складно врахувати:

- різноманітні варіанти розв'язання задач (матем., профес. та ін.);
- сформованість навичок високоінтелектуальної діяльності (дослідної, творчої, проектної та ін.), тому що дає можливість оцінити репродуктивний рівень;
- рівень мотивації (зацікавленість предметом), особистісні якості, комунікативність та інші професійні якості майбутнього спеціаліста;
- сформованість навиків самооцінки.

Тестування спричиняє:

- захоплення викладачів підготовкою студентів до тестових технологій замість різнобічного розвитку;
  - угадування студентами тестів «попадання» на правильну відповідь.
- Факультету необхідно:

– інструментарій для оцінювання якості тестів (сьогодні, зазвичай, ми перевіряємо кількість тем, дисциплін та ін.);

– комп'ютеризувати проведення тестового контролю.

Пропозиції: створити умови для більш активного використання тестових технологій із застосуванням комп'ютерів, для роздрукування тестів та бланків відповідей; здійснити порівняльний аналіз підсумків навчання студентів першокурсників в першому та другому семестрах з результатами незалежного тестування.

Висновки і перспективи подальших досліджень. За наявності достатньої кількості годин для вивчення курсу, на думку викладачів кафедри, враховуючи специфіку дисципліни, доцільно було б поєднувати використання тестів з іншими методами навчання (наприклад, дискусії, економічні ігри, проведення «круглих столів», аукціонів), які дають можливість більш повно розкрити свої знання, вміння та здібності студентів.

Немає сумнівів, що у сучасному навчальному процесі широкого застосування набули тести – завдання, результати виконання яких допускають однозначну оцінку. До тестів ставляться по-різному: їх сприймають як дійовий засіб контролю за навчальними досягненнями студентів, захоплено пропонують як панацею від нецтва, критикують як нав'язаний засіб деструктивної технології масового впливу на інтелектуальний та духовний розвиток студентів вищої школи.

Вважаємо за доцільне розвивати тестові технології, накопичувати досвід. Це стане в нагоді як викладачам, так і студентам, але не замінювати тестовими випробуваннями апробовані давно технології, що дають високі результати. Ефективність та результативність навчання студентів може бути досягнута завдяки доцільному оптимальному використанню передових тестових технологій і традиційних методів навчання та контролю знань.

Для самостійного, поглибленого та індивідуального навчання велике значення мають програмні педагогічні засоби, а саме – електронні навчальні посібники, які поєднують у собі функції підручника й викладача, довідково-інформаційного посібника й консультанта, тренажера й програми, що контролює знання студентів. Наявність контролюючого блоку дозволяє використовувати комп'ютер для організації та проведення контролю знань, а саме – комп'ютерного тестування. Воно має ряд переваг: відсутність суб'єктивізму, можливість тестування, забезпечує зворотній зв'язок студента з програмним засобом, що дозволяє підвищити ефективність процесу засвоєння знань.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання є принципово новою формою оптимізації самостійної роботи студентів, яка спрямована на реалізацію їх творчого потенціалу з урахуванням індивідуальних зацікавлень

та можливостей, і також виконуються за допомогою комп'ютерного моделювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів: Навчальний посібник. – Харків: Колегіум, 2008. – 344 с.
2. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харківський державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 400 с.
3. Матеріали науково-практичного семінару деканів і завідувачів кафедр / За ред. А.І. Прокопенка. – Харків: 2011. – 359 с.